

VZPOMÍNKY NA SLUNNOU MALLORCU
Slovácké noviny, 2. 7. 1997

Už je tomu téměř rok, co mi bylo dopřáno prožít léto na největším z Baleárských ostrovů náležejících ke španělskému království. Silné dojmy a zážitky ze Středomoří mě vedly k sepsání následujících řádků. Pro některé z vás snad budou oživením vzpomínek na známá místa. Vy ostatní je prosím přijměte jako nadšený ohlas a snad i předsezonní tip pro ty „doposud nerozhodnuté“.

O „perle Středomoří“ toho bylo publikováno víc než dost, takže připomínám jen to opravdu nejzákladnější. Na celkové rozloze 3640 km² žije něco přes 600 tisíc stálých obyvatel. Z toho je plná polovina soustředěná v hlavním městě – Palmě de Mallorca. Palma je zároveň hlavním městem celé provincie Baleáry, jíž byl roku 1983 přirčen statut autonomní oblasti. Díky turistice patří životní úroveň na tomto souostroví mezi nejvyšší v celém Španělsku. Domluvíte se zde kastilštinou (tj. „učebnicová“ španělština), jazykem domorodců je ovšem tzv. mallorquí, varianta katalánštiny obohacená prvky z dalších jazyků, zejména z arabštiny. Porozumět mallorštině mi přišlo nemožné (ačkoli ve španělštině-kastilštině komunikuji vcelku zdárně), právě tak jako najít zálibu v jejím znění.

Podle statistiky téměř třetina stálého obyvatelstva pochází z „península“, tedy z Iberského poloostrova, na němž je soustředěna většina španělského území. Dominují obyvatelé Andalusie. Hrdí Mallorčané se na ně nedívají zrovna přátelsky.

Počet turistů se pohybuje mezi sedmi až osmi milióny ročně. Ale dost čísel a statistik, ráda bych se s vámi podělila o některé postřehy a osobní dojmy. Ten úplně první nebyl nijak oslnivý. „Tak tohle je ta báječná Mallorca?“ Silnici vedoucí od rušného letiště lemují nejen porosty středomořské vegetace, které tu člověk považuje za samozřejmost, ale rovněž četné závody, podniky a výrobny, jež do našeho poetického obrazu malého klidného ostrůvku už jaksi nezapadají. Potěší pohled na větrné mlýny, na druhou stranu nás zarazí vysoký počet polorozbořených (někdejších) hospodářských stavení, stojících osaměle v polích. Nu což, počkáme si na vlastní letovisko...

Jenže ani to mě nijak nenadchlo. Neznám trefnější výraz než španělský „fábrica de vacaciones“ (vacaciones = prázdniny, dovolená). Nebo snad ještě výstižnější motto, které sem vnesli obyvatelé britských ostrovů: Three big Es – Sun, Sea, Sex. Pohled na pláže zastavěné hotely, byť u moře s průzračnou vodou, mě chtě nechtě přiváděl na myšlenky, že je v podstatě jedno, jestli se „plácnete“ na pobřeží Mallorky, Itálie, Chorvatska či řecka. Dodnes si za tímto názorem stojím, ovšem...

Záleží na Vaší představě o dovolené. Jedete-li výhradně za sluníčkem a koupáním, pak si opravdu ušetřete kilometry, finance a vydejte se do míst méně vzdálených. Jedete-li zároveň za poznáním a nádhernou přírodou, zařaďte si prosím do plánu dovolených i Mallorku!

Mallorca má totiž nádherné, poměrně překvapivě vysoké pohoří. Sierra de Tramuntana se táhne po celém severozápadním pobřeží, v délce téměř 90 km. Nejvyšší vrchol, Puig Major (v mallorštině „nejvyšší hora“) měří 1445 m. Jeho výběžky vytvářejí bezpočet zálivů a zátok, z nichž mnohé ještě nebyly zařazeny do tras oficiálních výletů. Máte tedy skvělou šanci zahrát si na objevitele a toulat se okouzlujícím prostředím skal, středomořské flóry, není-li veliké vedro tak i fauny, zastoupené především divokými kozami, no a samozřejmě moře, jehož barva, neuvěřitelně modrá, místy až tyrkysová, bere dech. Věřte, že v takových okamžicích

nemáte ani myšlenku na návrat do hlučného městečka, jež se vám stalo po dobu dovolené přechodným bydlištěm, natož pak na návrat domů. Chcete-li zapomenout na čas, povinnosti, slasti civilizace, doporučuji vám co nejdéle setrvat v němém úžasu nad tímto dílem přírody.

Obyvateli střední Evropy připadne jako zázrak i skutečnost, že počet slunečných dnů na Mallorce se ročně pohybuje někde kolem tří set! Významnou zásluhu na tom má právě Sierra de Tramuntana, jež působí jako přirozená bariéra před proniknutím oblačnosti do vnitrozemí ostrova. (Negativem jsou obtíže se zásobením pitnou vodou.) Naopak absence jakýchkoli vyvýšenin na jihu umožňuje teplému vzduchu od Afriky, aby pronikl na zdejší pevninu – jemu pak Mallorca vděčí za příjemné teploty i v zimních měsících.

Když se každý den probouzíte do jasného slunečného rána, když k vám z telefonního sluchátka dolehne „...bud' ráda, že jsi tam, tady je zas hrozně, léta se už asi nedočkáme“, jen těžko se zbavíte lehkého smutku nad tím, že některé národy jsou od přírody obdarovány „vhodnějšími podmínkami pro dobrou náladu a usměvavé žití“ – vždyť i vaše existence je určitě v mnohém ovlivněna počasím!

Předpokládala jsem, že malý ostrov bude mít také malé hlavní město. Přes teoretickou znalost o vysokém počtu obyvatel Palmy jsem si ji představoval poklidně. Její velkoměstský ráz se vším shonem, hlukem, provozem, umocněnými temperamentními (a někdy až bláznivými) Španěly za volantem mi přivodil lehký šok. Jeden z prvních hezkých pohledů na Palmu se mi našťestí záhy naskytl z někdejšího královského hradu Bellver, okrouhlé gotické stavby ze 13. století, vybudované na kopci nad městem. Mé pozornosti nemohla uniknout ani okouzující katedrála – proslulá gotická stavba, která není četnými publikacemi opěvována nadarmo. Jde o nádherný dóm, jehož interiéru skrývá velkou řadu uměleckých děl a religiálních předmětů. V sousedství se nachází palác Almudaina, který je dodnes využíván jako místo oficiálních setkání španělského krále při jeho pobytech na Baleárech. Gotiku reprezentuje další světská stavba, burza (Lonja), v níž byly v době mé návštěvy instalovány exponáty moderního výtvarného umění. Přestože díla využívala audiovizuální techniky, kontrast s historickou stavbou jsem nevnímala nijak rušivě. Procházkou po vzácně zachovalém a rozlehlém historickém jádru si mě Palma získala definitivně. Úzké dlážděné uličky, kostelíky, zajímavé domy, hojně zdobené květinami i voliérami se zpěvavým ptactvem, vnitřní dvory budov zvané „patia“ s něžnými arkádami a schodišti, obchůdky se starožitnostmi i posledními výstřelky, módy, kavárny a bary. Měli pravdu pyšní Mallorčané, Palma je krásná – zvláště vklouznete-li přímo do starého města!

Nejsilnější dojmy ve mně však přece jenom zanechala mallorská příroda. Neodpustím si dva hluboké zážitky: ten první je spjat s nejsevernějším místem Mallorky, poloostrovem Formentor, který je vyústěním horského pásma. Kromě řady působivých zákoutí nabízí i četné výhledy do širého okolí. Obraz hladiny moře s několika skalnatými výběžky osvětlenými září prvního podzimního úplňku mi doufám nikdy nevytáhne z paměti. Jinou idylku jsem si vychutnala na jedné z „finek“, což jsou samostatná hospodářská stavení vysoko v horách. Jejich někdejší funkci nahradily účely rekreační – ovšem téměř výhradně pro domácí obyvatelstvo. Sem si přicházejí mallorské rodiny odpočinout, sem unikají před všudypřítomnými turisty. Díky přátelství jedné takové rodiny jsem zde prožila nejen nedělní odpoledne, zahájené společnou přípravou a konzumací typického pokrmu paella (rýže se zeleninou a plody moře), ale také noc, vzácně klidnou, a především ranní východ slunce nad olivovými háji, v nichž se pásala stáda ovcí. Kdy se vám naposledy podařilo probouzet se za cinkotu zvonků? Věřte mi, že pak s chutí oželíte i moře.

Ostatně, záleží jen na vás, kterou z podob Mallorky chcete vidět a odhalit Troufám si tvrdit, že pobytu na tomto magickém ostrově nebudete litovat.